

12.3.2. Tasavvufi düşüncede ahlaki boyutun önemini fark eder.

1. Hz. Peygamber'in ahlakını soran kişiye Hz. Aişe: "Sen hiç Kur'an okumuyor musun? Onun ahlakı Kur'an'dı." karşılığını vermiştir. (Müslim, Müsâfirîn, 139)

Bu hadisten aşağıdaki sonuçlardan hangisi çıkarılabilir?

- A) Kur'an-ı Kerim okuyan kişiler ahlakı en güzel olanlardır.
B) Hz. Muhammed'in ahlakı insanlar tarafından beğenilmiştir.
C) Kur'an'a bağlılık gereken durumların başında ahlak gelmektedir.
D) Hz. Muhammed Kur'an'ı yaşayarak insanlara ahlakı göstermiştir.
E) Tasavvuf düşüncesinin temelini oluşturan en önemli özellik Kur'an ahlakıdır.

2. Tasavvufi düşüncede insan nefsinin tamamlaması gereken ahlaki aşamalar vardır. Bunlardan bazılarını şöyle sıralayabiliriz:

- * Kötülüğü emreden ve bundan zevk alan nefistir.
* Kötülükten pişman olup af dileyen nefistir.
* Allah'tan İlham alan nefistir.
* Gönül doygunluğuna ermiş nefistir.

Bu parçada aşağıdaki nefis türlerinden hangisine yer verilmemiştir?

- A) Nefs-i Kâmile
B) Nefs-i Emmare
C) Nefs-i Mülhime
D) Nefs-i Levvame
E) Nefs-i Mutmainne

3. Mutasavvıflara göre Hakk'ın rızasını kazanmak için, nefsi temizlemek ve güzel ahlak sahibi olmaya çalışarak Allah Resul'ünün ahlakıyla ahlaklanmak tasavvufun gayesidir. Sufiler, tasavvufi hayatta ibadet, zikir gibi faaliyetler kadar ahlaki faaliyet ve faziletlerin de önemli bir yeri olduğunu belirtmişlerdir.

Buna göre tasavvufun asıl gayesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İbadet ve zikri artırarak temizlenmektir.
B) Nefsani uygulamaların peşinden gitmektir.
C) Hz. Peygamber'in ahlakını benimsemektir.
D) Hocasını takip ederek onun gibi olmaktır.
E) Nefsi temizleyerek malayaniden uzak durmaktır.

4. Bazı mutasavvıflar, tasavvufun konusunu "tahalluk ve tahakkuk" olarak özetlemişlerdir. Tahalluk, tasavvufun eğitim boyutu olup İslam ahlakını öğretmektir. Tasavvufi hayat, tarikat, manevi makamlar, seyr-u sülûk ve adap (edepler) gibi konuları kapsar. Tahalluk boyutu ile kalbin kötü duygulardan temizlenmesi, yerilen sıfatların giderilmesi, övgüye değer vasıfların kazanılması ve ahlakın yüceltilmesi gerçekleştirilir. Tahakkuk ise ahlak ve takva ile yükselişe eren sufinin tasavvufi edeplerle Hakk'ı zat, sıfat ve fiilleriyle tanımaya başlamasıdır.

Bu parçadan aşağıdaki ifadelerden hangisine ulaşamaz?

- A) Kalbin kötü huylardan temizlenmesi tahalluktur.
B) Edepler ve manevi makamlar tahakkukla ilgilidir.
C) Allah'ı zat ve sıfatlarıyla tanımak tahakkuktur.
D) Ahlakın yüceltilmesi tahallukun konusudur.
E) İslam ahlakının öğrenilmesi tahalluk boyutudur.

- Öğretmenlerimiz öğrencileri ile paylaşabilir.
- Sadece öğretmen ve öğrencilerin ücretsiz kullanımına sunulmaktadır.
- Herhangi bir site ya da kitapta yayınlanmasına (isim belirtilse dahi) izin verilmemektedir.
- Bu dokümanın tüm yayın hakları mikalokumus.com'a aittir.

5. Tasavvuf, insanın kalbindeki kötü vasıflardan kurtulma çarelerini, kalpteki iyi vasıflar ve onları kazanma yollarını göstermeyi hedefler. Böylece manevi mertebeleri kat ederek en yüksek mertebeye olan insan-ı kâmil mertebesine ulaşmayı amaçlar. İnsan-ı kâmil, Arapçada “olgun insan” demektir. İnsan-ı kâmilden kastedilen, Kur’an ve hadislerde ifadesini bulan ahlaki olgunluğa ulaşmış Müslümanlardır. İnsan-ı kâmil şeriat, tarikat, hakikat ve marifet itibarıyla tam ve olgun kişidir. Esasen tasavvuf eğitiminin amacı söz konusu bu dört hususu kemale erdirmekten ibarettir.

Bu parçada bahsedilen temel husus aşağıdaki-lerden hangisidir?

- A) Olgun insanların ne yapması gerektiğini anlamasıdır.
- B) Kalpteki iyi vasıfları insanlara gösteren yolların bulunmasıdır.
- C) İnsanın kalbindeki kötü duygularından kurtulma yollarını aramasıdır.
- D) İnsan-ı kâmil olan insanın nefsanî duygularına yenilmesi.
- E) İnsanın kendisini olgunlaştırarak ahlaki olarak yücelmesidir.

6. İslam dini, en güzel şekilde yaratılmış olan insanın, ahlakının nasıl olması gerektiği konusu üzerinde hassasiyetle durur. Kur’an-ı Kerim’deki pek çok ayette insanın hangi ahlaki özelliklere sahip olması gerektiği açıkça belirtilmiştir. Allah, insanların doğru sözlü, adaletli, dürüst, merhametli, emanetleri koruyan bireyler olmalarını istemiştir. Bu güzel ahlaki vasıfları taşıyan Hz. Peygamber’e hitaben (...) ayetiyle, onun ahlakının yüce bir ahlak olduğu belirtilmiştir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdaki ayetlerden hangisi getirilmelidir?

- A) “Nitekim aranızdan size bir peygamber gönderdik: O size ayetlerimizi okuyor, sizi arıtıp temizliyor...” (Bakara suresi, 151. ayet)
- B) “İçinizden Allah’ın lütfuna ve ahiret gününe umut bağlayanlar, Allah’ı çokça ananlar için hiç şüphe yok ki, Allah Resul’ünde güzel bir örneklik vardır.” (Ahzâb suresi, 21. ayet)
- C) “Hiç şüphesiz senin için bitip tükenmeyen bir ödül vardır. Sen elbette üstün bir ahlâka sahipsindir.” (Kalem suresi, 3-4. ayetler)
- D) “Ama (ey Peygamber!) Sen nereden bileceksin, belki o kendini arındıracaktı. Yahut o bir öğüt alacak, bu öğüt kendisine fayda verecekti.” (Abese suresi, 3-4. ayetler)
- E) “Ona kötü ve iyi olma yeteneklerini yerleştirene ki, nefsinin arındırılan elbette kurtuluşa ermiştir. Onu kötülöklere boğan da ziyan etmiştir.” (Şems suresi, 8-10. ayetler)